

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([fr](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar: [en](#)

Swipe to change

Engels

Rechtsbijstand

Frankrijk

In Frankrijk wordt voor “rechtsbijstand” de term “*aide juridictionnelle*” gehanteerd in plaats van “*aide judiciaire*”; dit is echter niet van invloed op onderstaande tekst, zodat steeds wordt gesproken van “rechtsbijstand”.

1 Wat zijn de proceskosten en wie moet ze normaliter betalen?

De kosten van een procedure kunnen variëren, afhankelijk van de aard en complexiteit van de zaak, de procedure en de rechtbank die bevoegd is om in de zaak uitspraak te doen.

Er zijn drie categorieën kosten:

- honoraria van advocaten, waarvoor geen vaste tarieven gelden en die daarom tussen advocaten en cliënten kunnen worden overeengekomen; in principe worden deze betaald door cliënten, tenzij zij in aanmerking komen voor rechtsbijstand;
- kosten, uitdrukkelijk gespecificeerd in artikel 695 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (*Code de procédure civile*); het gaat hierbij met name om:
 - a. emolumenten voor vertegenwoordiging door advocaten of bepaalde ambtenaren (*officiers publics* of *officiers ministériels*); emolumenten zijn niet hetzelfde als het honorarium;
 - b. gerechtskosten die aan gerechtsdeurwaarders moeten worden betaald;
 - c. kosten van deskundigenverslagen en onderzoek;
 - d. eventuele vergoedingen voor getuigen, op basis van een vergoedingentabel;
 - e. zittingsvergoeding van de vertegenwoordiger;
 - f. onkosten: kosten in verband met de vaste vergoedingen die ten behoeve van de procedure door beroepsbeoefenaren zijn voorgeschieden.

De verliezende partij betaalt de kosten. Dit beginsel is vastgelegd in artikel 696 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. De rechter kan, bij een met redenen omklede beslissing, een andere partij echter gelasten alle of een deel van de kosten te betalen. In het laatste geval worden de kosten gesplitst;

- andere kosten die de procespartijen in de rechtbank maken, worden in principe door die partijen zelf gedragen tenzij de rechter anders beslist. De rechter kan deze bevoegdheid zowel in strafzaken als in burgerlijke zaken uitoefenen en houdt hierbij terdege rekening met billijkheid of de economische situatie van de veroordeelde partij. Rechters kunnen ook ambtshalve beslissen dat een dergelijk bevel niet nodig is.

In strafzaken betaalt de staat de gerechtskosten. De veroordeelde moet een vast tarief betalen voor de procedure, waarbij het bedrag afhangt van het strafbare feit.

2 Wat is precies rechtsbijstand?

De rechtsbijstand valt onder de regeling inzake de juridische ondersteuning (*aide juridique*), die in de plaats is gekomen van de bij de wet van 1972 tot stand gebrachte regeling voor rechtshulp en die is ingevoerd bij Wet nr. 91-647 van 10 juli 1991 betreffende de juridische ondersteuning en betreffende de rechtsbijstand en de bijstand voor het inschakelen van een advocaat in niet voor een rechtbank gevoerde procedures (*Loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique*).

De juridische ondersteuning bestrijkt:

rechtsbijstand: volledige of gedeeltelijke financiële bijstand, toegekend door de staat voor een procedure in de behandelende rechtbank of bij het hof van beroep, de tenuitvoerlegging van beslissingen, schikkingen voor aanvang van de procedure of echtscheidingen met wederzijdse instemming buiten de rechter om;

bijstand voor het inschakelen van een advocaat in niet voor een rechtbank gevoerde strafprocedures: bijvoorbeeld hulp bij mogelijke alternatieven voor vervolging (schikking, mediation) of politiehechtenis, of hulp voor gedetineerden voor een tuchtcommissie in de penitentiaire inrichting;

hulp bij het verkrijgen van toegang tot het recht (informatie, advies, gratis juridische hulp).

Rechtsbijstand en bijstand voor het inschakelen van een advocaat in niet voor een rechtbank gevoerde procedures zijn bestemd voor minvermogenen die hun rechten willen uitoefenen. Bij deze vormen van bijstand, die tevens de gerechtskosten (advocaat, gerechtsdeurwaarder, notaris enz.) dekken, komen de betreffende honoraria deels of geheel voor rekening van de staat. Zij worden aan rechtzoekenden die hierom verzoeken toegekend mits hun geding ontvankelijk en gegrond is en er geen sprake is van misbruik wegens het aantal verzoeken of het systematische karakter ervan.

De rechtsbijstand kan volledig, gedeeltelijk of nul zijn. Kosten die gedekt worden door een rechtsbijstandsverzekering of een andere vorm van bescherming, vallen er niet onder. Het bedrag van de kosten die op die manier worden gedekt, kan in mindering worden gebracht op de bedragen die de staat in het kader van de rechtsbijstand voorschiet.

Door rechtsbijstand kan de ontvanger zich gratis laten bijstaan door een advocaat of een andere juridische functionaris (bijvoorbeeld een gerechtsdeurwaarder, notaris of veilingmeester) en is hij/zij vrijgesteld van alle of een deel van de gerechtskosten. Voor de rechtsbijstand gelden de criteria zoals bepaald in voornoemde wet van 10 juli 1991 en in Decreet 2020-1717 van 28 december 2020 houdende de toepassing van Wet nr. 91-647 van 10 juli 1991 betreffende de juridische ondersteuning en betreffende de rechtsbijstand en de bijstand voor het inschakelen van een advocaat in niet voor een rechtbank gevoerde procedures.

3 Kom ik in aanmerking voor rechtsbijstand?

Rechtsbijstand wordt toegekend door het rechtsbijstandsbureau (*bureau de l'aide juridictionnelle*) bij de gecombineerde (regionale en districts)rechtbank (*tribunal judiciaire*), op basis van een aantal financiële, nationaliteits-, verblijfs- en ontvankelijkheidscriteria.

Bij wijze van afwijking kan deze bijstand ook in een aantal specifieke situaties worden toegekend (zie hieronder).

Financiële criteria:

U komt voor rechtsbijstand in aanmerking als uw fiscaal referentie-inkomen (*revenu fiscal de référence*) of uw draagkracht en vermogen lager zijn dan de bij decreet vastgestelde drempels.

Op 1 januari 2021 zijn er nieuwe bepalingen in werking getreden die de criteria om voor rechtsbijstand in aanmerking te komen, hebben gewijzigd. Het al dan niet toekennen van rechtsbijstand is voortaan afhankelijk van:

het fiscaal referentie-inkomen: dit inkomen is een bedrag aan jaarlijkse inkomsten dat wordt berekend door de belastingdienst en op de belastingaanslag wordt vermeld. De drempels om in aanmerking te komen zijn vastgesteld bij artikel 3 van Decreet 2020-1717 van 28 december 2020 betreffende de rechtsbijstand. In 2021 ingediende rechtsbijstandsverzoeken worden behandeld op basis van het op de meest recente belastingaanslag vermelde fiscaal referentie-inkomen. Vanaf 1 januari 2021 mag het fiscaal referentie-inkomen voor een alleenstaande niet hoger zijn dan 11 262 EUR voor volledige rechtsbijstand en 16 890 EUR voor gedeeltelijke rechtsbijstand. Het fiscaal referentie-inkomen waarvan wordt uitgegaan bij de behandeling van het rechtsbijstandsverzoek, is het inkomen van uw fiscale huishouden. Als uw fiscale huishouden uit meerdere personen bestaat, wordt voor de plafonds uitgegaan van de inkomens van al deze personen tezamen. Als echter om rechtsbijstand wordt verzocht voor een procedure in verband met een conflict tussen de verzoeker en een ander lid van het fiscale huishouden, wordt het inkomensplafond voor beiden afzonderlijk genomen; in dit geval is de draagkracht bepalend voor het al dan niet in aanmerking komen voor rechtsbijstand;

het roerende vermogen (met name spaargeld): als de waarde ervan hoger is dan het plafond voor de volledige rechtsbijstand (in 2020 11 262 EUR voor een alleenstaande), kan de verzoeker geen rechtsbijstand krijgen;

het onroerende vermogen (het hoofdverblijf en bedrijfspanden of andere ruimten voor de uitoefening van een beroep uitgezonderd): als de waarde ervan hoger is dan het dubbele van het plafond voor de gedeeltelijke rechtsbijstand (in 2020 33 780 EUR voor een alleenstaande), kan de verzoeker evenmin rechtsbijstand krijgen.

Als het fiscale huishouden uit meerdere personen bestaat, wordt voor de plafonds uitgegaan van het roerende en onroerende vermogen van al deze personen tezamen. Als echter om rechtsbijstand wordt verzocht voor een procedure in verband met een conflict tussen de verzoeker en een ander lid van het fiscale huishouden, wordt het vermogensplafond voor beiden afzonderlijk onderzocht;

de samenstelling van het fiscale huishouden: bestaat het fiscale huishouden uit meerdere personen, dan worden de inkomens- en vermogensplafonds verhoogd met:

0,18 keer voor elk van de eerste twee extra personen;

0,1137 keer voor de volgende personen.

Aan slachtoffers van een ernstig misdrijf (aanval met de bedoeling iemands leven in gevaar te brengen of lichamelijk letsel toe te brengen) en hun begunstigten wordt evenwel zonder enig middelenonderzoek rechtsbijstand toegekend.

Nationaliteitscriterium:

Rechtsbijstand kan worden toegekend aan personen met de Franse nationaliteit, onderdanen van een van de lidstaten van de Europese Unie (met uitzondering van Denemarken) of buitenlandse onderdanen die hun gewone en regelmatige verblijfplaats in Frankrijk hebben. Deze bijstand kan voor een zaak in een Franse rechtbank ook worden toegekend aan buitenlanders die niet in Frankrijk wonen, maar wel onderdaan zijn van een staat die een internationale of bilaterale overeenkomst met Frankrijk heeft volgens welke zijn onderdanen voor rechtsbijstand in aanmerking komen.

Verblijfs criterium

Behalve in bovenstaande gevallen geldt in de regel dat iemand zijn/haar gewone en regelmatige verblijfplaats in Frankrijk moet hebben.

Buitenlanders ontvangen echter ook rechtsbijstand zonder inachtneming van het verblijfs criterium, als zij minderjarig, bijgestane getuigen, onderwerp van onderzoek, aangeklaagd, beschuldigd of veroordeeld zijn of schadeloosstelling vorderen in een strafproces, als er ten gunste van hen een beschermingsbevel is afgegeven krachtens artikel 515-9 van het burgerlijk wetboek (*Code civil*), als zij onderwerp zijn van een procedure waarin zij zijn opgeroepen na vooraf schuld te hebben erkend, of als zij onderwerp zijn van een procedure betreffende de voorwaarden van de regelgeving inzake binnenkomst en verblijf van buitenlanders in Frankrijk en die van het asielrecht in Frankrijk.

Ontvankelijkheidscriterium:

Er wordt rechtsbijstand toegekend aan personen wier geding niet kennelijk niet-ontvankelijk of ongegrond lijkt. Dit criterium is niet van toepassing op verweerders in het geding, personen met civielrechtelijke aansprakelijkheid, bijgestane getuigen of aangeklaagde, beschuldigde of veroordeelde personen. Eisers ontvangen geen rechtsbijstand voor beroepen als er geen redelijke grond voor beroep kan worden vastgesteld.

Wanneer rechtsbijstand om die reden worden geweigerd, maar de rechter het geding van de eiser niettemin inwilligt, krijgt de eiser de ontstane of betaalde kosten, onkosten en honoraria vergoed tot het bedrag van de rechtsbijstand waarop hij/zij op grond van zijn/haar middelen recht had gehad.

Specifieke situaties

Er wordt zonder enig onderzoek naar de voorwaarden om ervoor in aanmerking te komen rechtsbijstand toegekend, als de eiser die bijstand al heeft ontvangen voor zijn/haar zaak en de tegenpartij beroep tegen de beslissing daaromtrent heeft ingesteld, of als hij/zij beroep instelt bij het nationaal hof voor asielrecht (*Cour nationale du droit d'asile*).

Ook personen die niet aan die voorwaarden voldoen, kunnen bij wijze van uitzondering in aanmerking komen voor rechtsbijstand, als hun zaak bijzondere ondersteuning verdient gezien het onderwerp van het geschil of de voorzienbare kosten van de procedure (artikel 6 van de wet van 10 juli 1991 betreffende de juridische ondersteuning).

4 Kan rechtsbijstand worden verleend voor alle soorten procedures?

Rechtsbijstand wordt toegekend aan eisers en verweerders in niet-contentieuze of contentieuze procedures bij elke rechtbank en voor het horen van minderjarigen.

De bijstand kan voor de gehele of een deel van de procedure worden toegekend en met als doel vóór aanvang van de procedure tot een schikking te komen. Rechtsbijstand kan ook worden toegekend om te zorgen voor tenuitvoerlegging van een gerechtelijke beslissing of een andere executoriale titel, ook die uit andere EU-lidstaten met uitzondering van Denemarken.

5 Bestaat er een specifieke procedure voor spoedeisende gevallen?

Rechtsbijstand kan voorlopig worden toegekend, wanneer de procedure de basale levensomstandigheden van de betrokkene in gevaar brengt, met name als er bij de tenuitvoerlegging beslag wordt gelegd op goederen of de betrokkene uit zijn/haar woning wordt gezet. In zulke gevallen kan de bijstand worden toegekend door het hoofd van het rechtsbijstandsbureau of door (de president van) de bevoegde rechtbank. In strafzaken kan rechtsbijstand worden toegekend in dringende gevallen (bijvoorbeeld tussenkomst bij een onderzoek op het eerste gezicht, of bij een onmiddellijk proces).

Rechtsbijstand die voorlopig is toegekend in de loop van de procedure, dekt alle handelingen van de rechtbank.

6 Waar kan ik een verzoekformulier voor rechtsbijstand verkrijgen?

U kunt het aanvraagformulier voor rechtsbijstand downloaden en afdrukken door de volgende link in uw browser te plakken:

<https://www.justice.fr/formulaire/demande-aide-juridictionnelle>

De rechtsbijstand kan worden aangevraagd vóór het indienen van het verzoek of tijdens de procedure.

Het kan echter ook na afloop van de procedure, bijvoorbeeld om de gerechtelijke beslissing ten uitvoer te doen leggen.

Aanvraagformulieren voor rechtsbijstand zijn verkrijgbaar bij de gecombineerde (regionale en districts)rechtbank, de rechtbank van uw woonplaats of de plaats waar de zaak wordt behandeld, maar ook bij het dichtstbijzijnde juridische informatiepunt (*Point Justice*) (huizen van justitie en recht (*Maisons de la Justice et du Droit*), juridische informatiebalies (*Point d'Accès au Droit* en *Relais d'Accès au Droit*). U vindt dit punt op de volgende pagina:

<http://www.annuaire.justice.gouv.fr/lieux-dacces-aux-droits-10111/>

Als u de Franse nationaliteit hebt, maar in het buitenland woont, kunt u het formulier ook krijgen bij een consulaat of bij het

Département de l'entraide, du droit international privé et européen, Ministère de la Justice,

Direction des affaires civiles et du scea,

13 place Vendôme, 75042 Paris Cedex 01.

Als u een buitenlander bent die niet in Frankrijk woont, kunt u het rechtsbijstandsformulier opvragen bij de centrale autoriteit die door uw land is aangewezen om internationale rechtsbijstandsverzoeken te verzenden. De meeste landen hebben deze taak toegewezen aan hun ministerie van Justitie. Frankrijk heeft de bovenstaande afdeling van het ministerie van Justitie, het bureau voor Unierecht, internationaal privaatrecht en wederzijdse rechtshulp in burgerlijke zaken (*Bureau du droit de l'Union, du droit international privé et de l'entraide civile*) aangewezen als verantwoordelijke dienst voor het ontvangen en verzenden van verzoeken in burgerlijke, administratieve en handelszaken van inwoners van lidstaten van de Raad van Europa die partij zijn bij de Europese Overeenkomst inzake het doorzenden van verzoeken om rechtsbijstand van 27 januari 1977.

Als u onderdaan bent van een EU-lidstaat met uitzondering van Denemarken en woonachtig bent in Frankrijk of uw zaak aanhangig is bij een Franse rechtbank, komt u mogelijk in aanmerking voor grensoverschrijdende rechtsbijstand in burgerlijke en handelszaken overeenkomstig Richtlijn 2003/8/EG van de Raad van 27 januari 2003. Het bureau dat in Frankrijk verantwoordelijk is voor de verwerking van deze verzoeken is het:

Bureau de l'aide juridictionnelle

Service de l'accès au droit et à la justice et de l'aide aux victimes (SADJAV)

Ministère de la Justice

13 place Vendôme 75042 Paris Cedex 01.

NB: binnenkort kunnen rechtsbijstandsverzoeken ook worden ingediend via een teledienst, het informatiesysteem voor rechtsbijstand (*Système d'information de l'aide juridictionnelle*), dat momenteel in sommige rechtbanken wordt getest.

Met dit systeem kan de rechtzoekende via internet een rechtsbijstandsverzoek indienen, dat dan door het rechtsbijstandsbureau in behandeling wordt genomen, waardoor de procedure voor de rechtzoekende eenvoudiger wordt en de verzoeken sneller kunnen worden afgehandeld.

7 Welke documenten moet ik bij mijn verzoek om rechtsbijstand voegen?

Het aanvraagformulier voor rechtsbijstand moet worden ingevuld en verzeld gaan van de bewijsstukken (belastingaanslag, bewijs van gezinssituatie of nationaliteit enz.) overeenkomstig het besluit van 30 december 2020 betreffende de inhoud van het aanvraagformulier voor rechtsbijstand en de lijst van bij te voegen stukken. Deze bewijsstukken hebben met name betrekking op de financiële middelen (uw eigen middelen en die van de personen waarmee u samenwoont), het onderwerp van uw verzoek en de rechtbank die de zaak behandelt.

8 Waar moet ik mijn verzoek om rechtsbijstand indienen?

U kunt uw verzoek indienen bij of richten aan het rechtsbijstandsbureau in uw woonplaats of bij het bureau van het district waarin de rechtbank die uw zaak behandelt, is gevestigd.

Elke gecombineerde (regionale of districts)rechtbank (voorheen de regionale rechtbank, *tribunal de grande instance*) heeft één rechtsbijstandsbureau, dat rechtsbijstandsverzoeken behandelt voor zaken die bij die rechtbank of in dat district aanhangig zijn: gecombineerde (regionale of districts)rechtbank, administratieve rechtbank (*tribunal administratif*), arbeidsgerecht (*conseil de prud'hommes*), hof van beroep (*cour d'appel*) en administratief hof van beroep (*cour administrative d'appel*).

Als uitzondering op de regel dat elke rechtbank slechts één bureau heeft, is er ook een bureau gevestigd in de volgende rechtbanken:

het hof van cassatie (*Cour de cassation*), de hoogste algemene rechter;

de raad van state (*Conseil d'état*), de hoogste bestuursrechter;

het nationaal hof voor asielrecht (*Cour nationale du droit d'asile*).

9 Hoe kom ik te weten of ik al dan niet in aanmerking kom voor rechtsbijstand?

U ontvangt een kennisgeving van de beslissing van het rechtsbijstandsbureau in uw woonplaats.

Om een inschatting te maken van uw eventuele rechten op rechtsbijstand kunt u gebruikmaken van de volgende onlinesimulator:

<https://www.justice.fr/simulateurs/aide-juridictionnelle>

Aan de hand van deze simulatie kunt u zich een idee vormen van uw mogelijke rechten op rechtsbijstand. Deze simulatie komt echter niet in de buurt van het resultaat van een echt, gedegen onderzoek van uw aanvraag en is dan ook op geen enkele manier een betrouwbare indicatie van de beslissing van het rechtsbijstandsbureau.

10 Wat moet ik doen als ik in aanmerking kom voor rechtsbijstand?

U moet contact opnemen met uw advocaat (of juridische functionaris, zoals een gerechtsdeurwaarder, deskundige of notaris) of iemand die is aangewezen om uw zaak aan hem/haar uit te leggen en hem/haar alle informatie en documenten verstrekken die hij/zij nodig heeft om zijn/haar werk te kunnen doen.

Wanneer u gedeeltelijke rechtsbijstand ontvangt, moet u met hem/haar afspraken maken over de rest van het honorarium. Dit bedrag moet worden vermeld op de overeenkomst die u moet ondertekenen.

11 Wie kiest mijn advocaat als ik in aanmerking kom voor rechtsbijstand?

Iedereen kan zelf een advocaat kiezen.

Als u zich laat bijstaan door uw eigen advocaat, moet u zijn/haar naam aangeven in het aanvraagformulier voor rechtsbijstand.

Als u zelf echter geen advocaat hebt, wordt er een toegewezen door de deken van de orde van advocaten bij de gecombineerde (regionale en districts) rechtbank (voorheen de regionale rechtbank) of door de president van de rechtbank die de zaak behandelt.

12 Als ik in aanmerking kom voor rechtsbijstand, worden dan al mijn proceskosten betaald?

Volledige rechtsbijstand dekt inderdaad alle gerechtskosten, met inbegrip van de directe betaling aan de advocaat of andere juridische functionarissen (gerechtsdeurwaarders, deskundigen, notarissen enz.). Die betaling wordt berekend op basis van een tabel of tarief, afhankelijk van het soort procedure.

13 Wie betaalt de overige kosten als ik slechts recht heb op beperkte rechtsbijstand?

Afhankelijk van uw middelen kunt u gedeeltelijke rechtsbijstand ontvangen. Er zijn twee tarieven, 55 % en 25 %, die door de staat worden betaald. Daarnaast moet u nog steeds een niet-vast honorarium betalen. De hoogte hiervan komt u overeen met uw advocaat onder toezicht van de deken van de orde van advocaten, tot wie u zich ook kunt wenden als u het niet eens kunt worden.

Net als bij volledige rechtsbijstand is de ontvanger van gedeeltelijke rechtsbijstand vrijgesteld van de betaling van alle overige noodzakelijke gerechtskosten.

14 Omvat rechtsbijstand ook de kosten van beroepsprocedures?

Als u degene bent die beroep instelt, moet u een nieuw verzoek indienen, dat zal worden getoetst aan de wettelijk bepaalde criteria om voor die bijstand in aanmerking te komen.

Is het echter de tegenpartij die beroep instelt, dan wordt de rechtsbijstand die aan u is toegekend, gehandhaafd. Wel moet u hiervoor nog uitdrukkelijk een verzoek indienen bij het rechtsbijstandsbureau van de gecombineerde (regionale en districts)rechtbank in uw woonplaats of in het district waar het hof van beroep is gevestigd.

Als u voor eerdere procedures rechtsbijstand hebt ontvangen en u beroep wilt instellen, zijn de eerdere beslissingen dat u in aanmerking kwam voor rechtsbijstand, niet langer geldig. U moet een verzoek indienen bij het rechtsbijstandsbureau van het hof van cassatie, dat de ontvankelijkheid van het voorgenomen beroep en de omvang van uw middelen beoordeelt. Bij beroepen ontvangen eisers geen rechtsbijstand als er geen redelijke grond voor beroep kan worden vastgesteld.

15 Als ik in aanmerking kom voor rechtsbijstand, kan die dan worden ingetrokken in de loop van het proces (of zelfs na het proces)?

Het recht op rechtsbijstand kan in de volgende situaties tijdens of na afloop van de procedure volledig of ten dele worden ingetrokken (artikel 50 van de wet van 1991 en de artikelen 65 tot en met 68 van Decreet 2020-1717 van 28 december 2020 betreffende de rechtsbijstand):

als de bijstand werd ontvangen op basis van onjuiste verklaringen of bewijsstukken;

in het geval van een procedure waarbij sprake is van rechtsmisbruik of die vertragend is bevonden, en die kennelijk niet-ontvankelijk is;

als de waarde van het roerende en onroerende vermogen zaken van de ontvanger van de bijstand aanzienlijk toeneemt tijdens de procedure;

als er door de definitieve beslissing middelen zijn verworven die de plafonds voor toekenning van de rechtsbijstand te boven gaan;

als uit de levenswijze van de ontvanger van de rechtsbijstand of de bijstand voor het inschakelen van een advocaat duidelijk blijkt dat die niet strookt met het bedrag van de jaarlijkse middelen waarvan wordt uitgegaan om te bepalen of de ontvanger voor de rechtsbijstand in aanmerking komt.

De beslissingen tot intrekking van de rechtsbijstand houden voor de ontvanger de verplichting in om de door de staat betaalde bijdrage terug te betalen.

16 Kan ik een weigering om rechtsbijstand te verlenen, aanvechten?

U kunt beroep instellen tegen de beslissing tot weigering van het toekennen van rechtsbijstand.

Dit kunt u zelf doen of via een advocaat.

Het beroep kan worden ingesteld tegen een beslissing waarin de rechtsbijstand sowieso wordt geweigerd, of tegen een beslissing tot toekenning van gedeeltelijke rechtsbijstand terwijl u om volledige rechtsbijstand had verzocht.

Het beroep moet binnen 15 dagen na de [kennisgeving](#) van de beslissing worden ingesteld.

U moet in het beroepschrift aangeven waarom u de beslissing betwist. Voorbeeld: een foutief aantal personen in uw huishouden of een foutief bedrag van uw middelen.

Het beroepschrift moet worden gericht aan het rechtsbijstandsbureau dat de beslissing heeft gegeven, per aangetekend schrijven met ontvangstbevestiging.

U moet een afschrift van de betwiste beslissing bijvoegen.

De dienst die de beslissing heeft gegeven, zal uw verzoek doorsturen naar de instantie die het beroep behandelt. Welke instantie dat is, hangt af van de rechtbank die de zaak waarvoor u om rechtsbijstand hebt verzocht, behandelt.

Voor de behandeling van het beroep bevoegde instantie naargelang van de rechtbank	
Rechtbank	Behandelende instantie
Algemeen	1e president van het hof van beroep waaronder de met de zaak belaste rechtbank valt, of van het hof van beroep dat de zaak behandelt
Nationaal hof voor asielrecht	President van het nationaal hof voor asielrecht
Administratieve rechtbank	President van het administratief hof van beroep waaronder de rechtbank valt
Administratief hof van beroep	President van het administratief hof van beroep dat de zaak behandelt
Raad van state	President van de afdeling bestuursrechtspraak van de raad van state
Hof van cassatie	1e president van het hof van cassatie
Tribunal des conflits	President van de "Tribunal des conflits" (uit leden van het hof van cassatie en de raad van state bestaand college dat uitspraak doet in bevoegdheidsgeschillen tussen algemene en administratieve rechtbanken)

U wordt per post [in kennis gesteld](#) van de beslissing over het beroep.

Daar deze tweede beslissing definitief is, is beroep hiertegen niet mogelijk.

NB:

een door een advocaat bij de president van het administratief hof van beroep of de president van de afdeling bestuursrechtspraak van de raad van state ingesteld beroep moet via de teledienst [Télérecours](#) worden verzonden;

rechtsbijstand kan met terugwerkende kracht worden toegekend als een partij een vordering heeft ingesteld en in het gelijk werd gesteld en de bijstand werd geweigerd omdat deze vordering geen redelijke kans van slagen had.

Laatste update: 21/02/2022

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.